

رنگین نگاره های ایران (هومیان و میرملاس)

ارتباطات غیر گفتاری از مردمان باستان

تألیف: سلیمان لطفی

پایزنه

پازینه

میدان انقلاب، اول خیابان کارگر جنوبی، بن بست گشتاسب، شماره ۴ طبقه همکف

تلفکس: ۶۶۹۶۱۵۲۲ و ۶۶۹۷۵۲۴۶-۷ تلفن همراه: ۰۹۱۲-۱۰۵۴۰۹۸

www.pazinehpress.ir

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۵

نام کتاب: رنگین نگاره های ایران (هومیان و میرملاس)

ناشر: پازینه

تألیف: سلیمان لطفی

رویه آرا: گاتا ضیائیری

طراح جلد: بهروز شریفی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سیب سبز

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۰-۱۱۰-۵

حق چاپ محفوظ است

سرشناسه: لطفی، سلیمان، ۱۳۶۲ -

عنوان و نام پدیدآور: رنگین نگاره های ایران (هومیان و میرملاس) ارتباطات غیر گفتاری از مردمان باستان / تألیف سلیمان لطفی.

مشخصات نشر: تهران: پازینه، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۱۱۲ص: (مصور (رنگ))

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۰-۱۱۰-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: سنگ نگاره ها -- ایران -- کوهدشت

Petroglyphs -- Iran -- Kuhdasht

موضوع: نقاشی های روی صخره -- ایران -- کوهدشت

Rock paintings -- Iran -- Kuhdasht

موضوع: سنگ نگاره های هومیان

Humiyan Petroglyphs (Iran)

موضوع: سنگ نگاره های میرملاس

Mirmalas Petroglyphs (Iran)

رده بندی کنگره: DSR/۵۵ ک ۹۴/۶ ۱۳۹۵

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۰۷۲۷

شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۴۶۹۴۰

سیاهه

۲	سخن نخست
۵	پیش گفتار
۷	Abstract
۸	ارزش ها
۹	رنگ ها
۱۰	نمادشناسی
۱۱	کاربرد نمادها
۱۳	دیدگاه یونسکو درباره ی سنگ نگاره ها
۱۳	آن چه به رنگین نگاره ها آسیب می زند
۱۵	باورهای جهانی درباره ی رنگین نگاره ها
۱۷	روند تاریخ در لرستان
۲۰	کوهدشت
۲۴	بخش یکم: میرملاس
۴۲	بخش دوم: هومیان
۸۶	بخش سوم: سنگ مهرداد
۱۰۰	بخش چهارم: عکس هایی از رنگین نگاره های کوهدشت که در برخی کتاب ها و اینترنت آمده اند
۱۰۸	یاری نامه ها

این گام کوچک، نیم‌خیزی است به‌سوی بلندا و قله‌وارگی هنر، فرهنگ، دانش و شکوه نیاکان همیشه سربلندمان.

این کار کوچک در برابر آن همه بزرگی نیاکان‌مان، بی‌گمان ناچیز است. اما در وانفسای بی‌مهری و بی‌توجهی و نبود شناخت نسل ما از گنجینه‌هایی چون میرملاس و هومیان و... تن هر ایرانی که بویی از قاف شکوه نیاکان‌مان به مشامش رسیده باشد به لرزه می‌افتد جان عقل هر پژوهنده‌ای از حسرت به لب می‌رسد. نگارنده با همه‌ی دشواری‌ها و دست‌رسی سخت، نبوده‌اند و هزینه‌های چندین‌ساله برای گردآوری مجموعه‌ای چنین، بر شانه‌های احساس خویش، مسوولیت و دین سنگینی را احساس می‌کرده‌است و با همه‌ی نامهربانی‌هایی که تو می‌دانی و من! می‌هار، یادگاری این رنگین‌نگاره‌های بی‌مانند و نقش‌نگاره‌های دیرینه، شاید تهیه‌ی عکس و فیلم‌برداری و نوشتن و ثبت در کتاب‌خانه‌ها. باشد که روزی فرزندان این سرزمین، پی به ارج این گنجینه ببرند و گام‌های شایسته‌تری در راه شناساندن هرچه بیش‌ترشان بردارند و جهانی را از رخسار پند به تماشای بزرگی ایران و ایرانی.

پژوهش‌گران و باستان‌شناسان فراوان در هومیان و میرملاس دیدن کرده‌اند، اما تاکنون کتاب‌چندانی در این زمینه چاپ نشده‌است و شاید همین نکته نشان‌گر دشواری کار باشد. ما در این کار کوشیده‌ایم، همه‌ی عکس‌ها را آن گونه که بوده‌اند و بدون دست‌کاری و دگرگون کردن رنگ، اندازه و شکل چاپ کنیم. ما بر این باوریم که هر کدام از ویژگی‌های این رنگین‌نگاره‌ها، باید دست‌نخورده بر جای بماند و به‌دست بشر پس‌گران برسد.

ما در این کتاب از تکنیک «دورگیری» برای برخی از عکس‌ها که در آسیب‌شده‌اند سود برده‌ایم. با این تکنیک می‌توان بدون هیچ آسیبی به نگارها، اندکی آن را مشاهده‌پذیرتر کرد.

دوستان بسیاری در این کار دست داشته‌اند که برای سپاس‌گزاری؛ نام برخی از آن‌ها در زیر خواهد آمد:

نادر نوریان - بانو تربیتی برایا - (بهمن، هادی، شاهپور، حبیب اله) لطفی‌پور - کیومرس زارع - یوسف آریان - فرزاد مرادی - شیرزاد گراوند - رضا گراوند - همایون مهرزاد.

هنرهای صخره‌ای نمادهای سرمایه‌ای جوامع بشری به‌شمار می‌روند که از راه آن‌ها می‌توان تولید ثروت و فرهنگ کرد.

سنگ‌نگاره‌ها pictographs قدمتی بس کهن دارند که قلمرو برخی از آن‌ها به ورای مرز استوره‌ها می‌رسد و پیشانی تاریخ و هنر بشری هستند، تا جایی که از دریچه‌ی آن‌ها می‌توان قسمت‌هایی از تاریخ کهن زمین را هم رصد کرد.

بیش‌ترین رنگین‌نگاره‌های ایران Pictographs که به‌راستی زیباترین آثار هنری و تاریخی هستند، در کوه‌ها و اشکفت‌های پیرامون شهرستان کوه‌دشت یافت شده‌اند.^۱

دیرینگی برخی از نقاشی‌های (رنگین‌نگاره‌ها) کوه‌ها و غارهای کوه‌دشت، به مرز ۴۰۰۰۰ سال پیش می‌رسند که نشان از جایگاه بی‌مانند این سرزمین در هنر و تاریخ ایران باستان دارد. به نظر می‌رسد کسی که قصد مطالعه بر روی ابعاد گوناگون زیستی کهن بشر دارد بدون مطالعه آثار به‌جا مانده در این سرزمین، گزارش و روند مطالعاتی وی از جامعیت برخوردار نیست. تاریخ هنر بیشه در این سرزمین دارد. هنرمندان نگارگر که زنان در این نگارگری نیز نقش بسزایی داشته‌اند، به‌شکلی شگفت‌انگیز تمام و با زبان هنر، همهی عرصه‌های زیستی انسان دوره‌های کهن را به نمایش گذاشته‌اند.

رام کردن سنگ، اسب و نیز شتر دو مهمان دست‌کم از هزاره‌ی دهم پیش از میلاد، هرچه زیباتر قابل رصد است. با بررسی و رتبه‌بندی نقوش دیواره‌ی غارها، آیین‌ها و دیدگاه‌های قدسی آن‌ها نیز قابل فهم است.

نقاشی‌های غارها و کوه‌های کوه‌دشت، هنرهای سنگ‌گویی هستند که از گذشته بسیار دور سخن می‌گویند.

شوربختانه، به شوندد(علت) نبود آگاهی از این یافته‌ها و رخ‌آدهای علمی خیره‌کننده، هنوز در کتاب‌های درسی دانشگاه‌ها و مدارس، قبله‌گاه هنر بشری با تاریخ و لاسکو در اسپانیا و فرانسه می‌دانند و می‌شناسانند. در حالی که مهد هنر، سرزمین ایران و این دیار(کوه‌دشت) است!

امید است به‌زودی آثار هنری کهن این سرزمین که در جهان بی‌مانند است، در کتاب‌های درسی حضور یابند و فرزندان این سرزمین بیش‌تر با مبانی هنر بشر در ایران آشنا شوند.

با احترام- محمد ناصری فرد

دکترای باستان‌شناسی هنر

شهریور ۱۳۹۴ خورشیدی

۱- میرملاس، هومیان یک و دو، سنگ مهرداد، دوشه ...

۲- پرفسور مارسل ات Marcel Ot Professor استاد پیش از تاریخ دانشگاه لژ بلژیک- در سال ۱۳۸۴